

אביב הגיע

פסח כשר ושיהיה גם בטוח

הפסח בפתח, ההכנות בעיצומן ואנחנו אצים רצים להיערך במועד לקראת חג החירות הבא עלינו לטובה. אבל לפני החירות- עבדים היינו: צריך לקנות, לנקות, לסדר, לבשל ועוד... עם כל אלה, חשוב שנסב לסדר כשכולנו שמחים ובריאים – **לכן עלינו להקפיד שאת ההכנות לחג נעבור ללא תאונות וללא פגיעות.**

במאמר זה נסקור כמה מאפיינים בולטים לקראת החג, שחשוב לתת עליהם את הדעת בכל הקשור לבטיחות: הכנת הבית לחג – ביצוע ניקיון ושימוש נכון בחומרי ניקוי, הגעלת כלים בצורה בטוחה, הכנת המזון והשימוש בגז.

ניקיון וחומרי הניקוי לקראת חג הפסח השוק מוצף בסוגים רבים של חומרי ניקוי. חשוב לדעת שרוב חומרי הניקוי מכילים תרכובות של כימיקלים שונים, אשר עלולים לפגוע בבריאות האדם ובאיכות הסביבה.

כללים בסיסיים לעבודה בטוחה עם חומרי הניקוי:

- יש להקפיד להשתמש באריזות המקוריות של חומרי הניקוי, ולא להעבירם לאריזות קטנות יותר. לא אחת התרחשו אסונות כאשר ילדים שתו חומרי ניקוי שאוחסנו בתוך בקבוקי משקה.
- יש לסגור היטב את מיכלי החומרים מיד עם תום השימוש.
- אין להניח את האריזות בקצה שולחן/מדף סמוך למעבר שבו הולכים.
- יש להרחיק את החומרים מקרבתם של ילדים ע"י אחסונם בארונות נעולים או במקומות גבוהים. כמו כן, בשום אופן אין לאחסן חומרי ניקוי בארון שבו מאחסנים חומרי מזון.
- בשימוש בחומרי הדברה יש לרסס בהתאם להוראות של האריזה.
- בשימוש בתכשירים לריסוס, יש לוודא שפיית הריסוס מכוונת מהגוף והלאה. לאחר היישום יש לסגור את הניצרה (בד"כ ע"י סיבוב של ראש התרסיס). אין לרסס חומרי ניקוי על הגוף.
- אין לרסס חומרי ניקוי בקרבת אש או מקור חום (עשויים להכיל רכיבים דליקים מאוד).
- אין להשתמש בחומרים שאינם מיועדים לשימוש ביתי, לדוגמה: חומצת מלח בריכוז 32%.
- אין לערבב בין חומרי ניקוי שונים. ערבוב חומרי ניקוי עלול לגרום לריאקציה כימית ביניהם שכתוצאה ממנה נפלט גז רעיל העלול לפגוע בדרכי הנשימה ואף לגרום לפגיעות חמורות.
- חומרי הניקוי הנמכרים בישראל, בין שהם מיוצרים בארץ ובין המיובאים, חייבים להתאים לדרישות התקנים הישראליים הרשמיים. יש להימנע מרכישת מוצרים שאינם תקינים.

- יש לבדוק את האריזה של המוצר: האריזה צריכה להיות אטומה וחזקה, ובמקרים מיוחדים, כאשר מדובר בחומרים מסוכנים, האריזה חייבת להיות קשה לפתיחה ע"י ילדים. מומלץ לוודא שעל האריזה של המוצר מופיע סמל קבוצת הסיכון של המוצר:

חומרים מזיקים

חומרים דליקים

חומרים רעילים

חומרים קורוזיביים

חומרים מסוכנים לסביבה

בעבודה ממושכת עם חומרי ניקוי מומלץ להשתמש בכפפות ניטריל או PVC, או בכפפות חד פעמיות. הכפפה צריכה להתאים לגודל כף היד, ולהיות שלמה ללא פגמים או סדקים. אחת למספר שעות רצוי להוריד את הכפפות ולשטוף את הידיים.

הנחיות חשובות למלאכת הניקוי

- אין להשאיר מים על הרצפה- זהירות! סכנת החלקה.
- לצורך טיפוס למקומות גבוהים יש להשתמש בסולמות תיקנים. בשום אופן אין לאלתר אמצעים להגעה לגובה כמו ארגזים או כסאות לא יציבים.
- יש לארגן את המטלות ולבצע אותן בתשומת לב. הסיכונים גוברים כאשר מבצעים יותר מדי מטלות בו זמנית ובלחץ זמן - בישול (סכנה מאש גלויה). ניקיון (רצפה חלקלקה, חומרי ניקוי) דיבור בטלפון (איפה היינו ומה עשינו?), טיפוס על סולם, חיתוך המזון וכדומה.
- כאשר מבצעים עבודות ניקיון אין להשאיר דליי מים (אפילו אם הם חצי מלאים) ללא השגחה כאשר נמצאים תינוקות בסביבה. כבר אירעו אסונות שתינוקות טבעו בדליי מים.

הגעלת הכלים ביצוע הכשרת כלים לקראת החג כרוכה בסיכונים שונים:

- למבוגרים בלבד:** בעבודות הכשרת הכלים חל איסור על השתתפות מתחת לגיל 18. את כל העבודות המתבצעות במים חמים או רותחים יש לעשות בהשגחתו של עובד מנוסה. **חובתו של האחראי להדריך את מי שמבצעים את ההכשרה בכל הנוגע לעבודה בטוחה.** על האחראי לוודא שמקום ביצוע ההכשרה מתאים, בטוח, מגודר או מתוחם וקוימו כל התנאים לביצוע העבודה בצורה בטוחה.

מקום ביצוע ההכשרה: חימום מים באמצעות אש גלויה יש לעשות במרחק בטוח ממקום שבו מצויים חומרים דליקים. אם תנאי המקום אינם מאפשרים זאת יש להתקין מחיצה מחומר בלתי דליק שתפריד בין החומרים הדליקים לבין האש.

מיכל החימום : מיכל חימום המים יהיה תקין, ויוצב על בסיס אופקי איתן ויציב (לא על גבי חומרי אבן אלא על סבכת מתכת). אין למלא את המיכל במים עד שפתו העליונה, יש להשאיר שוליים יבשים כדי למנוע גלישה של המים הרוותחים.

המבער ומערכת החימום הארעית: המבער יהיה מחובר לגליל הגז באמצעות צינור תקני וווסת לחץ. יש לבדוק את תקינותו של המבער על ידי טכנאי גז. גליל הגז יהיה מרוחק מהמבער לפחות 6 מ' ויכוסה בשקי חול. מערכת הגז הארעית חייבת בבדיקה ובאישור של טכנאי גז מוסמך. לפני ההצתה, יש להפנות את הפנים מהלהבה. יש להצית את הגפרור/המצית לפני פתיחת ברז הגז, ולכבותו בתוך כלי המיועד לכך. אם צבע הלהבה שונה או מרגישים בריח של גז יש לסגור את ברז הגליל ולהזמין טכנאי מוסמך. יש לכבות את הגז לפני הסרת מיכל החימום מעל הלהבה.

אמצעי כיבוי: ליד כל מיתקן לחימום מים יש להציב מטף כיבוי תקין מסוג אבקה יבשה במשקל של 6 ק"ג.

בטיחות הציבור: הציבור יעמוד בפתח הגידור / תיחום וימסור את הכלים להכשרה. אין להרשות לאדם לא מוסמך להיכנס לשטח המגודר.

ציוד מגן אישי : בכדי להגן על העובדים, עליהם להיות מצוידים במגפיים, סינר עשוי מחומר בלתי דליק ואטום בפני מים, בכפפות עשויות חומר אטום למים ובמשקפי מגן, רצוי כהים. טבילת הכלים במים הרוותחים תיעשה בעזרת כלי עזר ובשום אופן לא תעשה עם הידיים.

- **בסוף יום העבודה :** יש לסלק את גליל הגז מהמקום, ולהשגיח על מיכל המים הרוותחים (לקרר אותו עד לטמפרטורה של כ-36°C). **אין להשאיר אש או מיכל מים חמים ללא השגחה.**

בטיחות בגז בישול (גפ"מ):

גז פחמימני מעובה (גפ"מ), או כפי שאנו קוראים לו בשפת היום-יום "גז בישול", הוא גז דליק. הוא משמש לבישול, לחימום וגם להלחמה. חשוב להכיר את הסיכונים האופייניים לגז הבישול כדי לדעת להיזהר מהם:

- **הגז כבד מן האוויר.** לכן אסור לאחסן גלילי גז, או להשתמש במכשירים הפועלים על גז במקומות ובחדרים המצויים מתחת למיפלס הקרקע.
- **כאשר חשים בריח האופייני של הגז - יש לסגור מיד את הברז הראשי המספק את הגז למיתקן, ולפתוח חלונות ודלתות כדי לאפשר איוורור טוב של החלל.** יש לנסות לאתר את סיבת הדליפה בעזרת מי סבון. אם איתור הדליפה דורש מיומנות ואם נדרש תיקון - יש לקרוא לטכנאי מוסמך.

- **כאשר חשים בריח של הגז – יש לנתק מבחוץ את מערכת החשמל מאספקת הזרם,** כדי למנוע אפשרות להיווצרות ניצוץ (כתוצאה מחיבור או ניתוק של מתג או מכשיר חשמלי), אשר עלול לגרום לדליקה ו/או לפיצוץ.

טיגון ובישול בהכנות לארוחת החג חשוב להקפיד על כמה כללי זהירות פשוטים שיעזרו לעבור גם את השלב הזה בשלום:

- טיגון בשמן עלול לגרום לכוויות ואף לשריפה. יש להשגיח היטב על הסיר בכל זמן הטיגון.
- כלי עם שמן על הגז ללא השגחה עלול להתחמם יתר על המידה ולעלות באש. במצב כזה חשוב לזכור **לא להתיז מים** על המחבת או הסיר. התזת מים רק תגביר את הלהבה ותגרום לשריפה ולפגיעה באדם העומד שם. יש לכסות את כלי הטיגון בעזרת מכסה או מגבת לחה, כדי לחנוק את הלהבה.
- יש להפנות את ידיעות הסירים והמחבתות כך שלא יבלטו ממשטח הכיריים, כדי למנוע היתקלות בהם ובמיוחד כאשר נמצאים ילדים בסביבה.
- חשוב לשמור על הניקיון בסביבה – להרים מיד כל קליפה שנפלה לרצפה ולייבש כל מה שנשפך כדי שלא נחליק חס וחלילה.

בברכת פסח בטוח ושמח!